

УКРАЇНА У КООРДИНАТАХ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Для України актуальним було й лишається питання наслідків новітньої трансформації світового порядку з 2014 року, адже наша країна стала суб'єктом цих процесів. Світ вже не повернеться до минулого Status Quo, а функціонуватиме у нових реаліях. Нашій країні слід проаналізувати умови та причини таких кардинальних змін у геополітиці, зробити зважені висновки та бути готовим до відновлення територіальної цілісності країни.

Отже, стосовно причин, умов і наслідків, то ми розглянемо динаміку основних індексів ефективності державного управління в Україні та країнах світу (наведена на рис. 1).

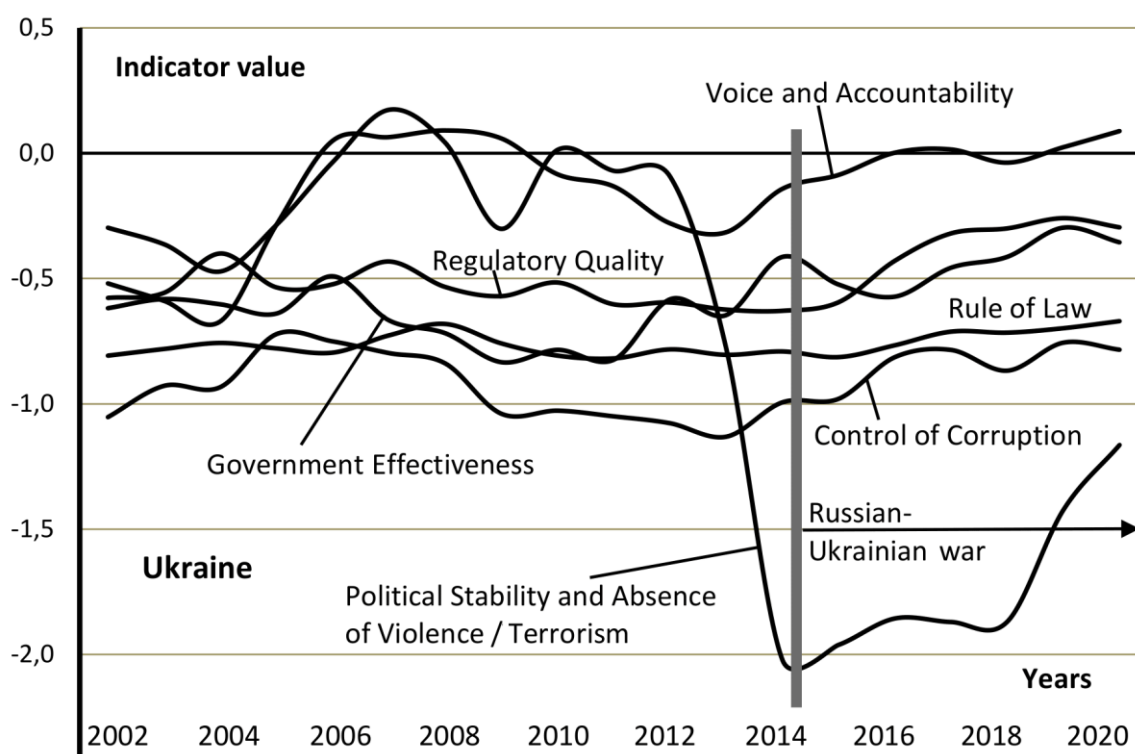

Рис. 1. Динаміка основних індексів ефективності державного управління з 2002 по 2020 рік. Сформовано автором за джерелом [1]

Проаналізованими у цій роботі є показники ефективності державного управління за такими шістьма вимірами: Voice and Accountability; Political Stability and Absence of Violence / Terrorism; Government Effectiveness; Regulatory Quality; Rule of Law; Control of Corruption. Близький контекстний переклад

українською мовою відповідно такий: голосування та підзвітність; політична стабільність і відсутність насильства / тероризму; ефективність роботи уряду; якість державного регулювання; верховенство права; боротьба з корупцією. За основу взято результати проекту «The Worldwide Governance Indicators (WGI)» [1]. Запозичені дані відображають одиничні та інтегральні показники державного управління для 214 країн за відрізок часу 1996–2020 рр. Нами обрано показники, які оцінюють стан державного управління для України з 2002 року. Інформація, що лежать в основі бази даних і методологію формування цих показників наведено в роботі [2, с. 3–5]. Інструментарій методики всі значення індексів розміщує в інтервалі від $-2,5$ до $+2,5$. Окремі положення автором опубліковані у роботах [3; 4].

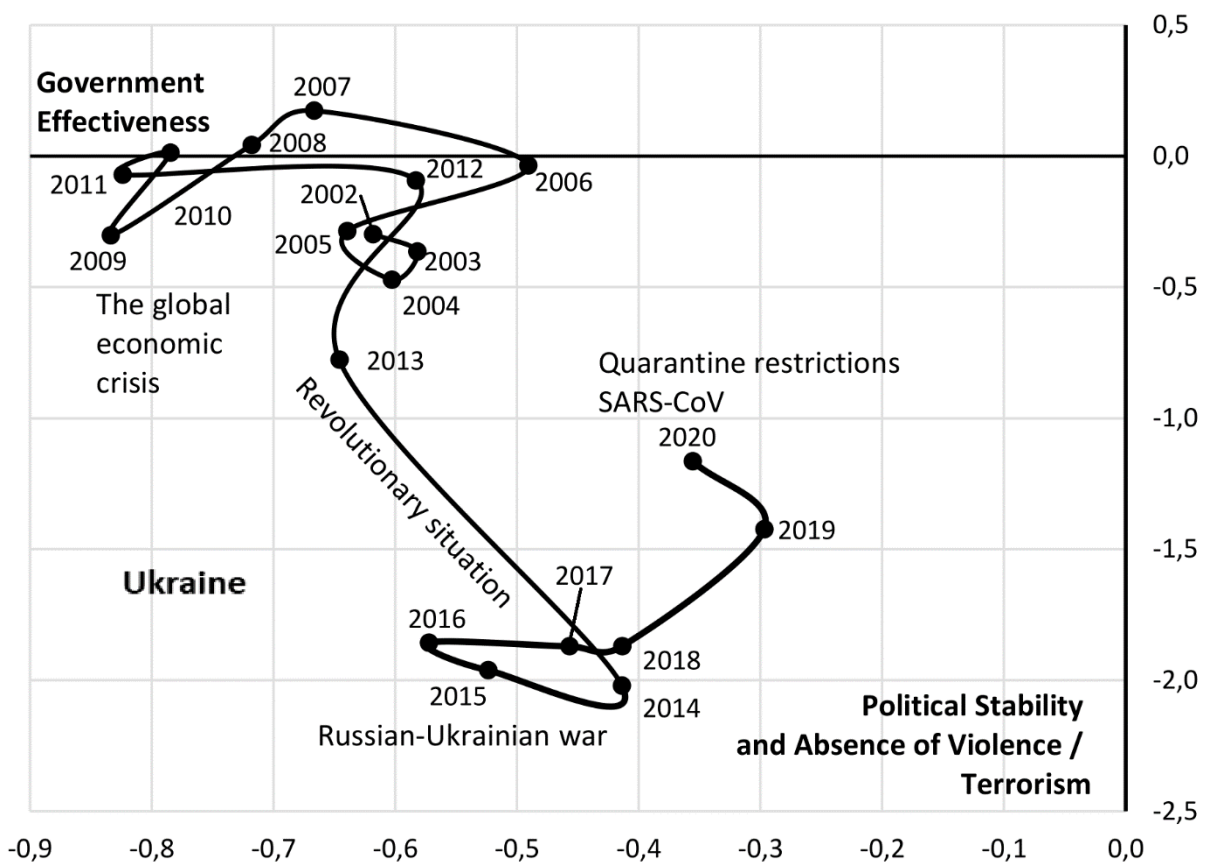

Рис. 2. Співвідношення індексів «Ефективність роботи уряду» та «Політична стабільність і відсутність насильства / тероризму» з 2002 по 2020 рік [1]

На рис. 2 оцінено декілька фаз співвідношення «Ефективність роботи уряду» та «Політична стабільність і відсутність насильства / тероризму». До 2012 року політична стабільність для України була на середньому світовому рівні. Різне зниження цього показника відбулося у 2013 році, що у підсумку призвело до Революції Гідності. Суттєвого зниження цей показник зазнав у 2014 році, що зумовлено початком російсько-української війни. Ця війна знизила також ефективність діяльності уряду. Проте гуртування українців проти віроломного

ворога надало змогу вже з 2016 року поступово покращувати ситуацію, спочатку, з 2016 року – ефективність роботи державних інституцій, а з 2018 року – політичну стабільність. Проте, ефективність функціонування державних органів знизилася з 2019 року, що зумовлено зміною влади в країні.

На рис.3 оцінено фази співвідношення індексів «Голосування та підзвітність» та «Політична стабільність і відсутність насильства / тероризму». Громадянське суспільство явно розвивалося з 2004 року по 2008 рік, цей період характерний зростанням благополуччя населення країни. Проте, глобальна економічна криза призвела до зниження громадянської свідомості, що, можливо, призвело до зміни вектору розвитку з 2010 року. Відродження громадянського суспільства відбулося у 2013 році і, як свідчить графік, воно стрімко почало розвиватися у новій, проєвропейській якості.

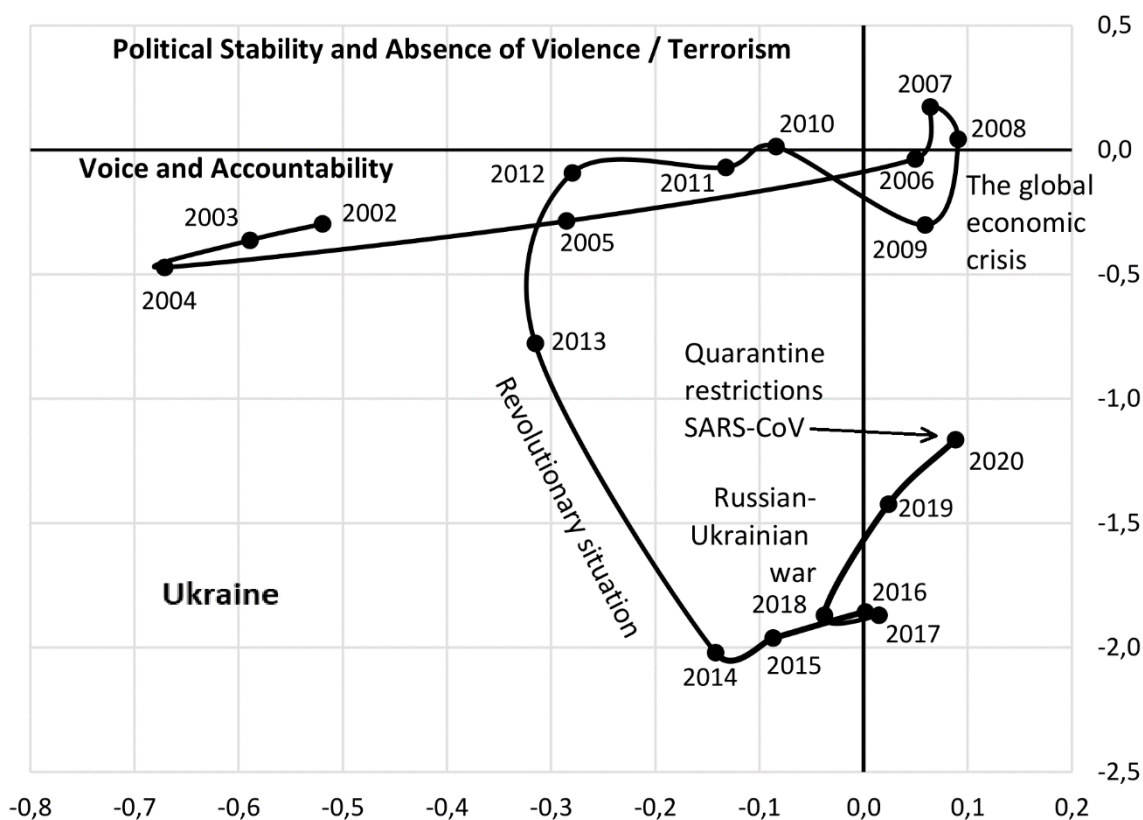

Рис. 3. Співвідношення індексів «Голосування та підзвітність» та «Політична стабільність і відсутність насильства / тероризму» з 2002 по 2020 рік [1]

На рис. 4 наведено два індекси, які несуттєво змінювалися впродовж періоду, який аналізується. Це «Ефективність роботи уряду» та «Боротьба з корупцією».

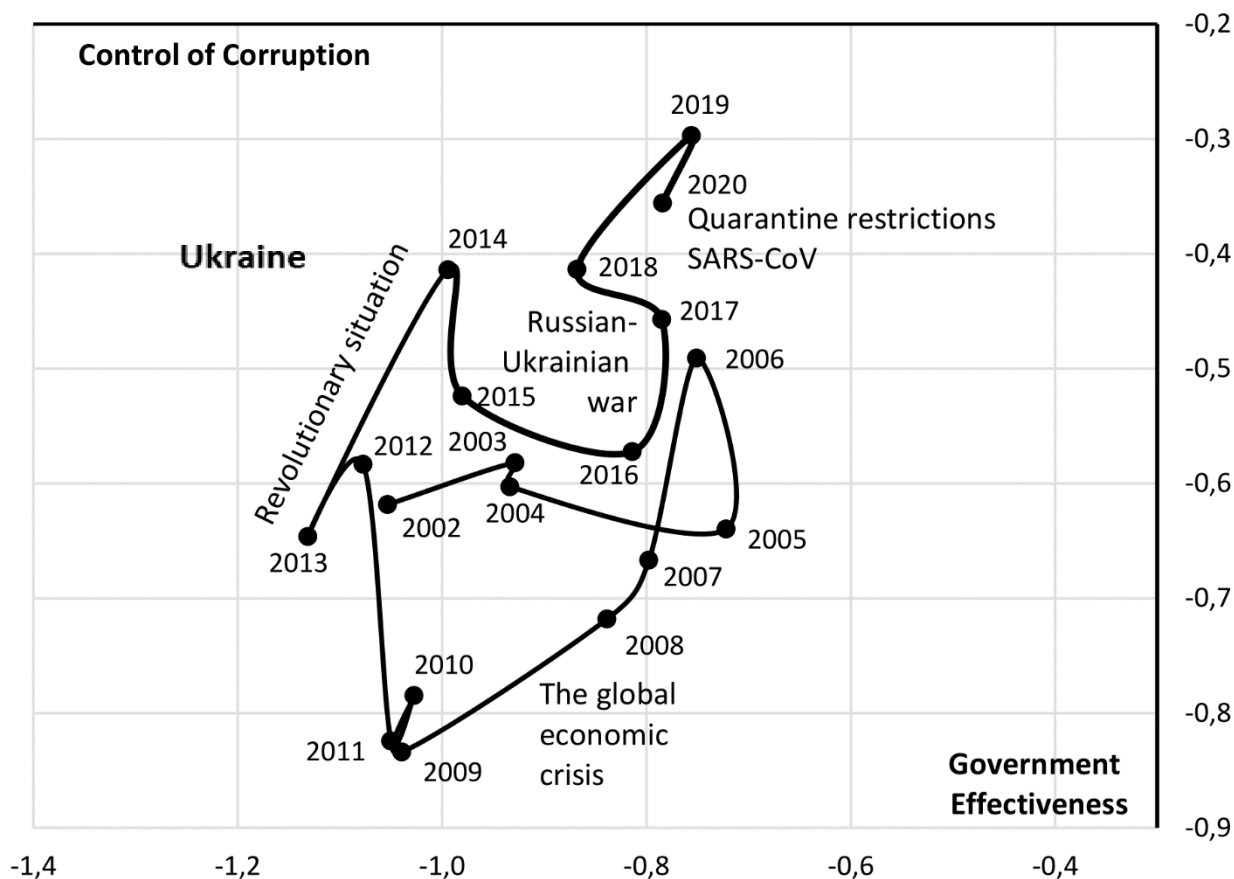

Рис. 4. Співвідношення індексів «Ефективність роботи уряду» та «Боротьба з корупцією» з 2002 по 2020 рік [1]

Співвідношення характеризується декількома визначними відрізками. Зона розміщення значень індексів для «Ефективність роботи уряду» знаходиться у межах від $-0,83$ до $-0,30$, а для індексу «Боротьба з корупцією» від $-1,13$ до $-0,72$. Це досить незначні розбіжності, враховуючи майже двадцятирічний відтинок часу спостереження і допустимі межі за методологією від $-2,5$ до $+2,5$, тобто загалом $5,0$. Загалом, боротьба з корупцією є незадовільною упродовж цього періоду, адже значення є нижчим середнього по світу серед 214 країн. Варто відзначити ті періоди, коли боротьба з корупцією зменшувалася: 2006–2013рр., 2017–2018рр. та 2019–2020рр. Були незначні зрушення на позитив у 2009–2010 року та суттєві з 2013 по 2017 рік, шансами ми тоді не скористалися.

Заслуговує на увагу співвідношення індексів «Верховенство права» та «Якість державного регулювання» (рис. 5). Визначним є період стрімкого зростання одразу двох індексів – 2015–2019 рр. Проте 2020 рік порушив цю успішну тенденцію. Відзначимо, що зміни «Верховенство права» незначні, на що треба звернути особливу увагу. Також яскравою є реакція значення показників на кризу 2008 року, а також 2004 рік максимального зростання ВВП.

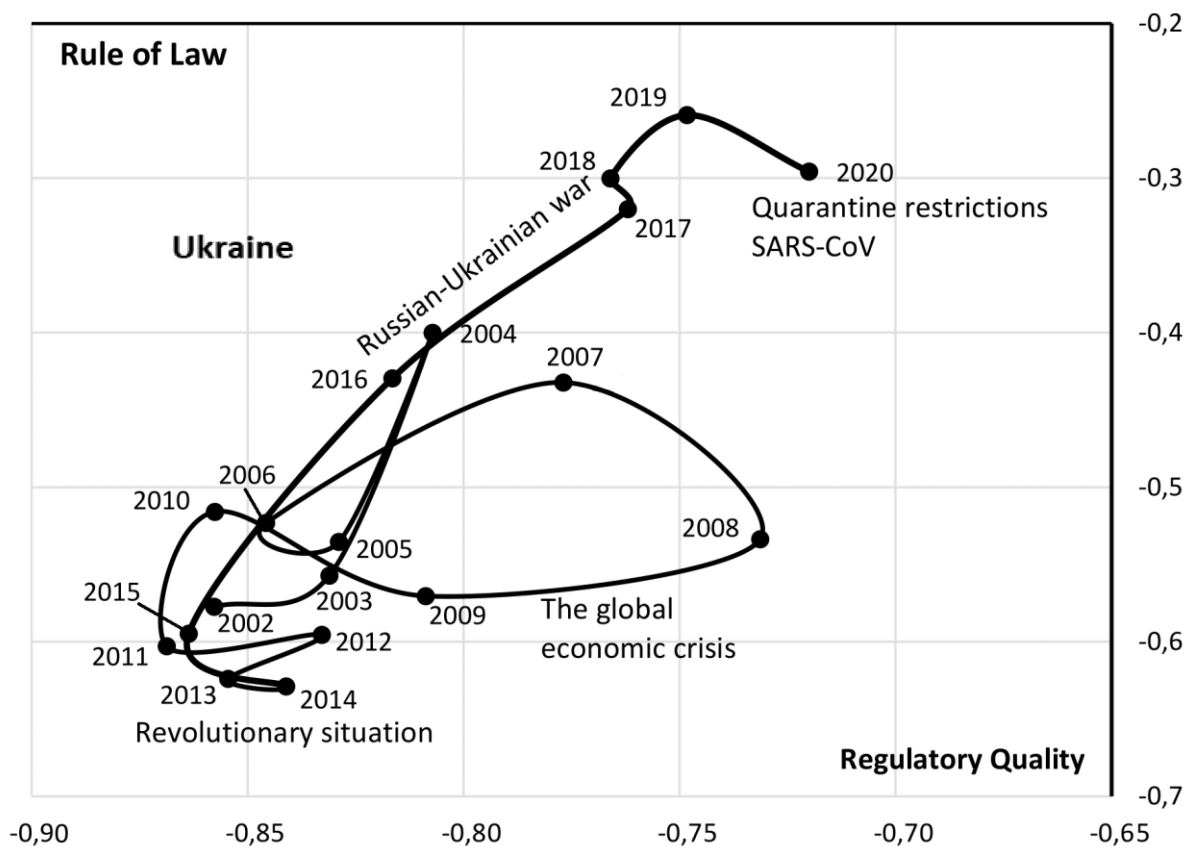

Рис. 5. Співвідношення індексів «Верховенство права» та «Якість регулювання» з 2002 по 2020 рік [1]

Отже, аналіз показників ефективності державного управління надає змогу оцінити минулі стани та можливі причини таких станів, а також виробити тактичні та стратегічні рішення для поліпшення державного управління України.

Список використаних джерел:

1. The Worldwide Governance Indicators (WGI) project [Electronic Resource] The World Bank Group, 2014. – Mode of access : <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>
2. Kaufmann D. The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues / D. Kaufmann, A. Kraay, M. Mastruzzi // World Bank Policy Research Working Paper, September, 2010. – No. 5430. – 31 p.
3. Войтко С. В., Цимбаленко Я. Ю. Індекс державної неспроможності у вимірах сталого розвитку [Електронний ресурс] / С. В. Войтко, Я. Ю. Цимбаленко // Ефективна економіка. – 2015. - № 1. - Режим доступу до журналу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3709>
4. Войтко С. В., Цимбаленко Я. Ю. Індекси політичної стабільності та ефективності роботи уряду у передбаченні загроз країні // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – К. : ВПІ ВПК «Політехніка», 2016. – № 13. – С. 73-78.